

LEZING ANOEK NUYENS // JAARCONGRES IDEALEN 18-10-2018

Hoe doe je goed in de 21-ste eeuw?

Theatermaakster en schrijfster Aniek Nuyens komt voor allerlei dilemma's te staan als ze een kleine goededoelensichting erft van haar oudtante. Ineens is Aniek verantwoordelijk voor een ziekenhuisje in Kenia en tal van kleine projecten in Afrikaanse landen.

De stichting heeft een half miljoen euro op de bank en een trouwe schare katholieke donateurs. Maar het ziekenhuis in het bergdorp in Kenia staat nu leeg. Verkiezingsgeweld, angst en het overlijden van de Nederlandse missiezuster die het leidde zorgen ervoor dat de dorpelingen weigeren gebruik te maken van het ziekenhuis.

Was alles maar als vroeger

Zo staat Aniek ineens op die berg, met zeventig paar ogen op zich gericht. 'We need to talk about the hospital', zegt ze. Dat vinden de dorpsbewoners ook. Zij willen dat alles weer wordt zoals vroeger. Dat er weer voor hen wordt gezorgd. Ze kijken daarvoor naar de jonge, blanke vrouw voor hun. 'Heeft de hulp van mijn oudtante hen niet vooral afhankelijk gemaakt?', vraagt Aniek zich vanaf dat moment af.

Voor haar oudtante was het altijd simpel: red je één mens, dan red je de mensheid. Tantes stichting is een soort kralenketting, met het geloof als koord dat alle projectjes bij elkaar hield.

Maar Aniek is niet christelijk. Ze trekt het koord uit de kralenketting, in het vertrouwen dat zich een nieuw koord, een andere zingeving, aandient. Een groter verhaal over medemenselijkheid en goed doen in de 21-ste eeuw.

Zoeken naar het grotere verhaal

Over de zoektocht naar dat grotere verhaal besluit de theatermaakster een voorstelling te maken, vertelt ze op het jaarcongres 2018 van Trendbureau Overijssel. Lovende recensies krijgt ze, en het aanbod om een boek en een film te maken. Maar wat schieten de mensen in Afrika ermee op, vraagt ze zich af. Het levert ze geen geld of gelijkheid op.

Daarom besluit Aniek haar voorstellingen te verplaatsen naar vergaderzalen van ngo's, campagnebureaus en politieke partijen. Daar zitten immers mensen die iets kunnen veranderen.

Op een grote conferentie met politici, vrijwilligersorganisaties en journalisten – 'een weldoenerswalhalla' - speelt ze haar voorstelling en legt de vraag voor hoe de toekomst van ontwikkelingssamenwerking eruit moet zien. De vraag - en daarmee het antwoord - blijkt te groot.

Immers, als je het hebt over ontwikkelingssamenwerking, moet je het ook hebben over de vluchtelingenproblematiek, over Europa, over de onvrede van burgers, over Brexit en de klimaatcrisis. En als je het over de klimaatcrisis hebt, moet het ook gaan over de bio-industrie, kilonallers, broeikasgassen, de macht van grote bedrijven, Poetin, en dan kom je uit bij de atoombom, chargeert Aniek.

Staan we aan de zijlijn?

'Het is onmetelijk groot en complex', zegt ze. 'Alles is verweven met alles. Maar is het gevaar niet dat we ons daardoor over niets meer durven uitspreken? Aan de zijlijn blijven staan?'

Wat Aniek betreft niet. Ze vraagt zich af waar de tijd is gebleven dat je gewoon van mens tot mens kon helpen. Waarom iedereen moet lachen als je zegt dat je de wereld wilt verbeteren. Waarom 'te complex' een argument is geworden om je ergens bij neer te leggen. Verdienen niet juist de meest complexe zaken al onze aandacht?